

- Turnhout een testament opmaakt: GAR, ONA, inv.nr 25, akte 4, p. 11.
18. GAR, ONA, inv.nr 27, akte 177, p. 312 (20 november 1615).
19. GAR, ONA, inv.nr 24, akte 162, p. 369.
20. GAR, Huizenprotocol, Kickersteeg ZZ, nr 1514. In 1613 grensde dit erf ten westen aan dat van Matthijs Woutersz, ten oosten aan Aert Pietersz.
21. GAR, ORA, inv.nr 510, p. 591; GAR, Huizenprotocol, Kickersteeg ZZ, nr naast 1514.
22. GAR, ORA, inv.nr 510, p. 601 en 604; GAR, Huizenprotocol, Kickersteeg ZZ, nr 1515. Na de verkoop grensde dit erf ten oosten aan dat van Aert Pietersz en ten westen aan dat Dirck Cornelisz. Op 2 mei 1631 werd het gekocht door Jacques Plouvyen (de hierna te noemen Florijn?).
23. GAR, ORA, inv.nr 510, p. 602. Het betreft hier de regent Jan Jansz Snaets de Oude (begraven in 1626), korenkoper wonend in de Hoogstraat, vroedschap in 1617-18 en kerkmeester in 1618. Zie E.A. Engelbrecht, *De Vroedschap van Rotterdam 1572-1795* (Rotterdam 1973), 113-115, nr 92.
24. GAR, DTB, inv.nr 39, Begraven kerkmeesters, index nr 193, f.8.
25. GAR, ORA, inv.nr 508, f. 486; inv.nr 509, p. 433 (27 april 1612).
26. GAR, ORA, inv.nr 511, f. 479 en 530.
27. Zie de details in GAR, Huizenprotocol, Kickersteeg ZZ, gang naast nr 1514, nr 1514 (2 erven) en nr 1515.
28. GAR, ORA, inv.nr 514, p. 13 en 71; vgl. GAR, Huizenprotocol, Kickersteeg ZZ, nr 1513. Reeds drie jaar eerder, op 4 juli 1622, was de koopakte tussen dezelfde partijen opgesteld maar om onge-noemde redenen toen niet gepasseerd: GAR, ORA, inv.nr 513, p. 383. Aert Pietersz was in 1630 keur-meester van het tijk: GAR, ONA, inv.nr 141, akte 159, p. 242 (4 oktober 1630).
29. Zie hierover Manon van der Heijden, *Huwelijk in Holland. Stedelijke rechtspraak en kerkelijke tucht 1550-1700* (Amsterdam 1998), dat focust op Rotterdam en Delft maar dit geval niet noemt.
30. Els Kloek, *Vrouw des huizes. Een cultuurge-schiedenis van de Hollandse huisvrouw* (Amsterdam 2009), 81-89.
31. Zie voor de procedures in Rotterdam: Manon van der Heijden, 'Misdrif en zonde. Sociale controle van huwelijksgedrag in Holland tijdens de Vroegmoderne Tijd', *Tijdschrift voor Sociale Geschiedenis* 27 (2001) 281-308.
32. GAR, Archief Classis Schieland, inv.nr 3, Acta van de classis 1604-1619. Wel werd het jaar daar-vóór, op 6 september 1608, de scriba ds. Samuel Gruterus samen met ds. Hugo Beierus door de classis afgevaardigd 'om een seeker excommunica-bele Vrouspersoone binnen Rotterdam aen te spreucken' (p. 56). Het moet een hardnekkige zon-dares zijn geweest want de opdracht werd tot juli 1610 elke vergadering herhaald, maar de vrouw valt niet te identificeren. Zie J. Bouterse (red.), *Classicale Acta 1573-1620. III. Particuliere Synode Zuid-Holland. Classis Rotterdam en Schieland 1580-1620* ('s-Gravenhage 1991), 330-372.
33. GAR, ORA, inv.nr 245 (Sententies 1608-1622).
34. In de Sententies van de schepensbank over civiele zaken komen de betrokken personen op de jaren 1609-1615 al evenmin voor: GAR, ORA, inv.nr 468, f. 38-67.
35. Willem Frijhoff & Marijke Spies, *1650: Bevochten eendracht* (Den Haag 1999), 185-188; Florike Egmond, 'Erezaken. Rond echtelijk conflict in het zestiende-eeuwse Haarlem', *Tijdschrift voor Geschiedenis* 107 (1994) 3-22; Hans de Waardt,, 'De geschiedenis van de eer en de historische antropologie. Een voorbeeld van een interdiscipli-naire aanpak', *Tijdschrift voor sociale geschiedenis*